

Nr 274.

Av herr **Norman m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till folk- och småskoleseminarierna m. m.*

Medan hittills de landsting, som efter år 1928 lagt ned av dem upprättade småskoleseminarier, i enlighet med riksdagens beslut erhållit statsbidrag till sina på indragningsstat hos landstinget uppförda ordinarie seminarielärare efter samma grunder som gällt för lärare i tjänst, har Kungl. Maj:t i proposition nr 163 till årets riksdag föreslagit sådan sänkning av statsbidraget, att den tillfälliga löneförbättringen härefter skulle räknas efter A-ort och det procentuella dyrtidstillägget nedsättas till hälften, detta med hänsyn till att avlöningen till statens egna befattningshavare beräknas på sådant sätt, då de överföras på indragningsstat.

Då 1932 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t beslutade, att staten skulle övertaga ansvaret för småskollärrarinneutbildningen i sin helhet, måste alla landstingsseminarier nedlägga sin verksamhet förutom två, som övertogos av staten. Avsikten var då, att landstingen skulle befrias från vidare utgifter för detta ändamål, varför staten skulle till landstingen utbetala statsbidrag till belopp, motsvarande landstingen lagligen påvilande lärarlöner, varjämte de skulle befrias från skyldigheten att vidare till statens pensionsanstalt inbetala pensionsavgifter för dessa lärare. För att den besparing, som skulle vinnas vid tillämpning av det nu framlagda förslaget angående statsbidrag, ej må behöva betalas av landstingen, torde det vara nödvändigt att i viss mån modifiera Kungl. Maj:ts förslag.

Vid den av statsmakterna år 1919 beslutade omorganisationen av småskoleseminarierna bestämdes nämligen, att lärarna vid såväl stats- som landstingsseminarier skulle åtnjuta lön av samma storlek, som tillerkändes lärare i övningskola vid folkskoleseminarium. Denna lönenivå har också hela tiden upprätthållits i fråga om lärarna vid statens egna småskoleseminarier. När det gällt lärare vid landstingsseminarier åter, har staten däremot knappat in bidraget på tillfällig löneförbättring med en fjärdedel och till dyrtidstillägget med en tiondel, varvid meningen tydligen varit, att landstingen skulle bidra med den felande andelen, ehuru statsmakterna härutinnan ej fattat något bindande beslut. De flesta landsting ha dock lämnat lärarna denna utfyllnad, några också ett belopp därutöver. I vad mån olika landsting äro bundna för framtiden av utfästelser i detta hänseende framgår ej klart av skolöverstyrelsens utredning, men så mycket är tydligt, att en del landsting ej kunna undkomma dylik förpliktelse.

Då nu Kungl. Maj:t anser, att avlöningsförhållandena för statsanställda

seminarielärare på indragningsstat böra vara normerande, synes det i enlighet härmed vara principiellt och praktiskt riktigast att landstingen erhålla statsbidrag till sina på indragningsstat uppförda seminarielärare *till samma belopp*, som staten tillerkänner sina seminarielärare på indragningsstat, alltså jämte grundlön och ålderstillägg även hel tillfällig löneförbättring efter A-ort och halvt procentuellt dyrtidstillägg på hela lönen. Härigenom bleve en rättvis grund tillämpad i fråga om alla lärare vid nedlagda småskoleseminarier, oavsett om stat eller landsting är huvudman.

Då skolöverstyrelsen förordar, att ifrågavarande statsbidrag utgår efter oförändrade grunder, beräknar den alltså, att statsbidrag utgår med belopp motsvarande grundlön och ålderstillägg samt tre fjärdedelar av tillfällig löneförbättring för den dyrtidsgrupp, inom vilken seminariet är beläget. Härvid skulle till bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landsting uppförda seminarielärare m. m. behöva anvisas ett extra förslagsanslag av 195,000 kronor emot av Kungl. Maj:t föreslagna 189,000 kronor. Om dessa hos landsting anställda lärare däremot jämföras med de statsanställda utan tjänstgöring och sålunda tillerkännas hel tillfällig löneförbättring för billigaste ort, alltså A-ort, inbesparas ett belopp av omkring 1,250 kronor, varför förslagsanslaget kan sättas till 193,750 kronor. Den här föreslagna jämförelsen även i fråga om beräkningen av dyrtidstillägg mellan dessa båda lärargrupper behöver ej medföra förändring av det i årets statsverksproposition för budgetåret 1933/1934 under åttonde huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter.

Då vi biträda Kungl. Maj:ts förslag, att statsbidrag till tillfällig löneförbättring för dessa lärare skall beräknas för A-ort, ha vi ingalunda förbiset, att denna bestämmelse, när det gäller statsanställda tjänstemän på indragningsstat, ej tillämpas på andra än förflyttningsskyldiga, medan landstingens lärare ej äro underkastade förflyttningsskyldighet. När det nu gäller att åstadkomma enhetliga och hållbara grunder för här ifrågavarande statsbidrag till landstingen, ha vi dock funnit det nödvändigt att bortse från denna olikhet.

Då skolöverstyrelsen föreslår fortsatt tillämpning av hittills gällande grunder för ifrågavarande statsbidrag, medan statskontoret påyrkar tillämpning av samma grunder som gälla för statsanställda tjänstemän på indragningsstat, finner Kungl. Maj:t, att goda skäl onekligen anförts till förmån för båda uppfattningarna. Då Kungl. Maj:t följer statskontoret, är det med hänsyn till att det är av vikt, att det för här ifrågavarande befattningshavare bliver av intresse att snarast möjligt erhålla andra befattningar. För att snarast möjligt minska kostnaderna för lärare på indragningsstat, har Kungl. Maj:t velat intressera dessa befattningshavare för att taga ny tjänst även med lägre lön genom förslaget att i sådant fall statsbidrag till lönefyllnad skulle utgå med så stort belopp, som erfordras för att lönen å den

nya tjänsten skall uppgå till vad läraren ägt uppbära, därest han uppehållit sin seminarietjänst.

Även i denna punkt synes jämställigheten mellan de på indragningsstat uppförda lärarna böra bibehållas, vare sig de äro anställda hos stat eller landsting. För staten föreligger samma intresse att uppmuntra båda slagen av lärare att taga ny tjänst, även om den skulle vara lägre avlönad, och för landstinget är det av intresse, att sådana förhållanden ej inträda, att landstinget kan bli skyldigt — rättsligt eller moraliskt — att betala lönefyllnad för att jämställdhet med den statsanställda läraren skall åstadkommas. Till Kungl. Maj:ts ovan anförda förslag bör därför fogas: »Avlöningsförmånerna beräknas härvid såsom om läraren varit anställd vid statsseminarium». Ett bifall till vårt förslag i denna punkt medför givetvis intet behov av höjning av ovan berörda extra förslagsanslag eller av förslagsanslaget till dyrtidstillägg.

Under hänvisning till vad sålunda anförts få vi hemställa, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 163 i vad den avser ändrade grunder för utgående av statsbidrag till landsting för avlöning av deras på indragningsstat uppförda ordinarie lärare vid nedlagda småskoleseminarier med anslutning till ovan hävdade princip om jämställdhet i löneberäkning mellan hos stat och hos landsting på indragningsstat uppförda seminarielärare, måtte fatta följande beslut beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående småskoleseminarierna i punkterna 6, 7 och 9:

dels medgiva, att såsom bidrag till avlöning åt ordinarie lärare vid nedlagt småskoleseminarium, vilken uppförts på indragningsstat hos landsting, må för tiden efter den 1 juli 1933 tills vidare till vederbörande huvudman utgå ett belopp, motsvarande dels grundlön och av läraren intill tidpunkten för seminariets nedläggande intjänade ålderstillägg, dels hel tillfällig löneförbättring, beräknad efter för A-ort gällande belopp, dels ock dyrtidstillägg, beräknat på sådant sätt, att det procentuella dyrtidstillägget på hela avlöningen i varje särskilt fall minskas til hälften;

dels till bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landsting uppförda seminarielärare m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 193,750;

dels såsom villkor för utgående av statsbidrag till avlöning åt ordinarie lärare vid nedlagt småskoleseminarium, vilken uppförts på indragningsstat hos landsting, föreskriva följande:

1. Erhåller lärare, som här avses, annan befattning å rikets, riksdagens eller kommuns stat, skall statsbidrag till lärarens avlöning icke utgå, därest han å den nya tjänsten

erhåller minst samma avlöningsförmåner som dem, han skolat äga uppbära, om han allt fortfarande bestritt sin å indragningsstat uppförda seminarietjänst. Skulle avlöningsförmånerna å den nya tjänsten understiga vad vederbörande ägt uppbära, därest han fortfarande varit i tjänst som seminarielärare, skall statsbidraget utgå med så stort belopp, som erfordras för att lönen å den nya tjänsten skall uppgå till vad läraren ägt uppbära, därest han uppehållit sin seminarietjänst. Avlöningsförmånerna beräknas härvid, såsom om läraren varit anställd vid statsseminarium.

2. I de fall, då befattningshavare, varom här är fråga, uppehåller förordnande (vikariat) eller icke-ordinarie befattning i statens tjänst eller vid statsunderstödd anstalt, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning i varje särskilt fall besluta om och i vilken utsträckning statsbidrag till avlöning å indragningsstat må utgå.

Stockholm den 9 mars 1933.

David Norman.

Viktor Larsson.

Ruben Wagnsson.

Anton Pettersson.

Robert Johansson-Dahr.
